

Opengrondstuinbouw: inkomensdaling in alle sectoren

Harold van der Meulen

Het jaar 2011 levert voor alle sectoren in de opengrondstuinbouw een duidelijke daling van het inkomen op. Lagere opbrengstprijzen zijn hiervoor de belangrijkste oorzaak. Alleen in de boomkwekerij daalt het inkomen slechts licht, tot een gemiddeld niveau. Hierbij moet worden aangetekend dat de raming van de resultaten een weerspiegeling is voor het gemiddelde bedrijf. In de praktijk is de spreiding tussen de bedrijven groot, bijvoorbeeld door de diversiteit in geteelde gewassen binnen de verschillende sectoren, contracten en kwaliteit van de producten.

Opengrondsgroente: slechte groenteprijzen door tegenvallende consumptie

Het algemene beeld voor 2011 is, dat het in tegenstelling tot 2010, een slecht jaar is voor de groenteteelt in de opengrond (tabel 1). De productie per hectare is weliswaar niet veel lager dan in 2010, maar de prijzen zijn beduidend lager door een tegenvallende consumptie. Deze achterblijvende vraag wordt onder andere veroorzaakt door de EHEC-crisis en doordat het seizoensgebonden aanbod van groenten niet altijd aansloot op de weersomstandigheden. Alles overziend zijn de prijzen van opengrondsgroenten naar schatting gemiddeld met circa 10% gedaald. Het gemiddelde kostenniveau per bedrijf komt in 2011 naar verwachting bijna 2% hoger uit. Vooral de kosten van kunstmest zijn relatief sterk gestegen. De rentabiliteit daalt fors naar tussen de 80 en 85% en valt weer terug naar het niveau van 2009. Het inkomen uit bedrijf per onbetaalde aje komt net boven de nullijn uit. Veel opengrondsgroentebedrijven zullen daarom te maken hebben met forse ontsparingen.

Tabel 1		Gemiddelde rentabiliteit en inkomen op opengrondstuinbouwbedrijven			
	Opengronds- groentebedrijven	Fruitbedrijven	Bloembollen- bedrijven	Boomkwekerij- bedrijven	
Opbrengst per 100 euro kosten					
2009	82	80	92	97	
2010	94	90	102	95	
2011 (r)	82	85	95	95	
Inkomen uit bedrijf (x 1.000 euro per onbetaalde a.j.e.)					
2009	14	10	26	46	
2010	36	35	70	42	
2011 (r)	6	19	18	41	

Bron: Informatienet.

Fruitteelt: prijsniveau van appels en peren daalt door ruime oogst

De verwachtingen voor het lopende verkoopseizoen zijn minder goed dan vorig jaar (tabel 1). De productie van appels is in Nederland sterk toegenomen. De productie liep in 2011 op tot bijna 50 ton per hectare waardoor er 418.000 ton appels geoogst is. De perenproductie was met 310.000 ton 9% hoger dan vorig jaar. Op Europees niveau is ook een lichte stijging van zowel de appel- als perenproductie. Door de hogere productie zijn de voorraden uiteraard groter dan vorig jaar. Al met al zijn de vooruitzichten voor de prijzen van appels en peren door de hoge productie in Nederland en Europa voor de Nederlandse teler matig. De gemiddelde geldelijke opbrengsten per bedrijf worden ruim 1% lager geraamd dan vorig seizoen. Door hogere kosten voor het plukken van fruit en prijsstijgingen van onder andere pacht en brandstoffen, nemen de kosten met 6% toe. Hierdoor zal er naar verwachting een matig inkomen uit bedrijf per onbetaalde aje van circa 20.000 euro gerealiseerd kunnen worden. De berekende kosten nemen naar verwachting licht toe. Mede hierdoor daalt de rentabiliteit tot 85%.

Bloembollenteelt: inkomen zakt onder tienjaargemiddelde

Na het financieel uitstekende jaar 2010 is er in 2011 sprake van een vrij sterke terugval in het inkomen van bloembollentelers (tabel 1). Voorjaarsbloeiers als tulp, narcis, hyacint en krokus kenden een normale opbrengst, maar die was wel 5-10% lager dan in de twee voorgaande topjaren. De zomerbloeiers als lelie en gladiool kenden een voorspoedige oogst en prima productkwaliteit. De opbrengstverwachting voor de zomerbloeiers is gemiddeld tot goed. De gladiolen zijn beter gegroeid dan vorig jaar. Het handelsseizoen 2010-2011 liet een zeer wisselend beeld zien. De middenprijs van de broeitulpen op de veiling kwam uiteindelijk bijna 5% lager uit dan in het voorgaande jaar. Ook is de export van tulpenbollen gekrompen, doordat de vraag van de buitenlandse bloeiers vanwege financieringsproblemen ongeveer 10% minder is. Ondanks het kleinere aanbod van tulpenbollen zijn de prijzen gemiddeld ongeveer 5% lager dan vorig jaar en daarmee niet kostendekkend. Een verdere krimp van het areaal lijkt noodzakelijk, met name in het incurante assortiment. De prijsvorming bij de meeste overige voorjaarsbloeiers is beter. Bij lelie blijven de prijzen, ondanks de forse uitbreiding van het areaal, op het goede peil van 2010. Door de schaarste in het voorgaande seizoen zijn de prijzen van gladiolen, ondanks de uitbreiding van het areaal en de gestegen opbrengst, nu ongeveer 10% hoger. De algemene tendens is dat de markt voor de droogverkoop nog steeds krimpt. Daardoor wint de combinatie van teelt met broeierij van eigen bollen bij alle bloembolgewassen aan belang. In 2011 dalen de financiële opbrengsten gemiddeld over alle bloembollen bedrijven naar schatting met ongeveer 6%, voornamelijk als gevolg van de lagere oogst. Daarentegen stijgen de kosten op deze bedrijven met 1,5%. Vooral meststoffen zijn duurder geworden. De rentabiliteit daalt volgens verwachting in 2011 naar gemiddeld ongeveer 95%. Het inkomen uit bedrijf wordt geschat op bijna 20.000 euro per onbetaalde aje. Dit is lager dan het meerjarige gemiddelde inkomen over de periode 2001-2010.

Boomteelt: lichte daling van het inkomen

Voor ondernemers in de boomkwekerij wordt voor 2011 een lichte daling van het gemiddelde inkomen geraamd, met ongeveer 1% (tabel 1). Door het vroege einde van het winterweer is het verkoopseizoen snel op gang gekomen. Ook zijn door minder vorstschade de gewassen gemiddeld beter uit de winter gekomen dan in 2010. De warme, zonnige tweede helft van het voorjaar had een positief effect op de verkoop, maar door het grote aanbod stonden de prijzen onder druk. Het relatief slechte zomerweer in Noordwest Europa heeft de verkoop in het zomerseizoen nadelig beïnvloed. De goede start van het jaar en een mogelijk plafond in de markt kunnen hier aan hebben bijgedragen. De sterker geworden positie van munteenheden in landen buiten de Eurozone is een van de redenen dat de handel naar deze landen licht is toegenomen. Deze stijgingen hebben de flinke daling van bijna 10% in de export naar Duitsland niet kunnen compenseren. Tot in september liep de totale export met ruim 1% achter op 2010. De gemiddelde opbrengsten per bedrijf zijn in 2011 met bijna 4% gestegen. Per saldo heeft het hogere productievolume de lagere prijzen iets kunnen compenseren. De kosten stegen in 2011 met ruim 4,5% door hogere arbeidskosten en hogere financieringskosten. Het inkomen uit bedrijf per onbetaalde arbeidsjaareenheid daalt licht en wordt geraamd op circa 40.000 euro. De per saldo iets teruggelopen export en de moeizame institutionele markt konden niet volledig worden gecompenseerd door de redelijk goede afzet in de consumentenmarkt. De opbrengsten per 100 euro kosten blijven met 95% globaal gelijk. Het jaar 2011 gaat hiermee voor de boomkwekerij als een gemiddeld jaar de boeken in.

Meer informatie:

Rapport 2011-063 *Actuele ontwikkeling van resultaten en inkomens in de land- en tuinbouw in 2011.*

BINternet: zie www.lei.wur.nl bij sector in cijfers.

